

Diskussie en onderzoek in Zeeuws-Vlaanderen

Start kampanje tegen flexibilisering

Strijd tegen de voortwoekerende flexibilisering moet bovenaan op de agenda komen van elke vakbondsaktivist. Meer dan ooit staan de kwaliteit van de arbeidsvoorwaarden en de toekomst van de vakbeweging op het spel. De FNV Afdeling Terneuzen probeert op basis van onderzoek en discussie de leden van de bonden te mobiliseren om tegen flexibilisering in aktie te komen.

Dat is zo begonnen: op 23 november 1985 dienden we op de distriktsnaarsvergadering van de FNV Zeeland een motie in waarin het uitzendburo START aangevallen werd en geëist dat de FNV dit uitzendburo zou laten vallen. Wij hadden, zoals andere afdelingen in Zeeuws Vlaanderen, van vele leden klachten ontvangen over de werkwijze van START. We waren tot het besef gekomen dat uitzendburoos, ook al hebben ze het vertrouwen en de steun van de FNV, geen banen scheppen, maar integendeel de noodzaak tot het aannemen van nieuwe arbeidskrachten voortdurend mee ondergraven.

Onze motie werd aangenomen (het federatiebestuur zou ze enkele weken later naast zich neerleggen) en kwam in de publiciteit via de regionale pers. Gevolg: discussies op bondsvergaderingen en reacties van een aantal distriktsbestuurders (onder andere van Vervoersbond FNV, AbvaKabo en Industriebond FNV) die het beleid inzake START fel bleven verdedigen. Dit overtuigd vasthouden aan START wees erop dat de bestuurders bereid waren al zeer veel te aksepteren inzake uitzendarbeid en hun heil zouden gaan zoeken in het 'meebeheren van de arbeidsmarkt'. We begrepen dat deze - volgens ons rampzalige - taktiek ten aanzien van uitzendarbeid een symptoom moest zijn voor het beleid dat men aan het ontwikkelen was ten aanzien van de hele flexibilisering.

Onderzoek en discussie

Het Algemeen Bestuur van de FNV Afdeling besloot daarop het onderwerp te verruimen en de flexibilisering als zodanig aan te pakken. We wilden ons baseren op een serieuze studie van de feiten in al hun kompleksiteit. Maar we waren er ons tevens van bewust dat in de werkelijkheid ideeën en belangen met elkaar in strijd zijn. Vandaar de formule: onderzoek en discussie. Voor elk lid van het bestuur werd een aantal artikelen en brochures aangeschaft, in de eerste plaats bij de verschillende FNV-bonden die over het onderwerp gepubliceerd hadden. Op twee openbare vergaderingen en één algemene bestuursvergadering nodigden we

sprekers uit, enerzijds om bij hen nog meer informatie te halen en anderzijds om te leren sommige van hun argumenten te ontzenuwen. Op de terneuzense voorjaarsvergadering van 15 mei 1986 sprak R. Vreeman, schrijver van een belangwekkend artikel over flexibilisering in het Tijdschrift voor Politieke Economie (december 1984) en misschien toekomstig voorzitter van de Vervoersbond FNV, aansluitend op een videovertoning van de BRT-reportage over Japan, het land van de rijzende flexibilisering. Op 10 september gingen we verder in de clinch met Industriebondsdistriktsbestuurder W. Waumans. Op 15 oktober haalden we M. van de Voorde (Belgische ABVV) en N. Sannes (Vervoersbond) in huis om te vertellen hoe zij in de praktijk aktie voeren tegen flexibilisering. Diezelfde avond gaf G. Lubbi haar visie als strijdbare vakbondsbestuurster.

Eisenprogramma

Op 4 november 1986 heeft de FNV Afdeling de eerste periode van het projekt dan afgesloten. Op die dag hebben we in de algemene bestuursvergadering de volgende tekst aangenomen:

1. Wat is flexibilisering?

Flexibilisering betekent: soepel maken, aanpassen. Als werknemers worden wij geconfronteerd met flexibilisering van de ekonomie die de ondernemers, kost wat kost, willen doorvoeren; het soepel maken,

aanpassen van de dienstverlening en de produktie aan *hun* belangen. Wij moeten beseffen dat de ondernemers niet alleen de *werknemersbestanden* en de *arbeids tijden* flexibel willen maken, maar ook andere zeer belangrijke gebieden, de *beloning*, de *inhoud* en *organisatie* van het werk. Om die grootscheepse en veelzijdige flexibilisering mogelijk te maken is men nu al bezig wetten te veranderen en nog meer verworven rechten van de werknemers af te breken.

2. Wat zijn de gevolgen?

Het is nodig onderscheid te maken tussen gevolgen voor de werknemers (a) en gevolgen voor de ondernemers (b).

a. Flexibilisering veroorzaakt een enorme verslechtering van de arbeidsvoorwaarden. De lichamelijke en geestelijke gezondheid en de welvaart van de grote meerderheid van werknemers zullen op een rampzalige wijze aangetast worden. Strijdbaarheid en democratie in de vakbeweging zullen verder worden ondergraven om de flexibilisering door te drukken en dat zal daarna de vakbeweging totaal slopen.

b. Flexibilisering biedt aan ondernemers vele mogelijkheden om de produktiviteit en het rendement van hun bedrijven tot in het oneindige te verhogen in voortdurende concurrentie met elkaar.

De ondernemers kunnen aan een verzwakte en kneedbare arbeidersklasse steeds agressievere eisen stellen.

3. Welke standpunten nemen we in ten aanzien van flexibilisering?

De FNV moet de flexibilisering uit alle macht bestrijden en ongedaan maken waar ze reeds is ingevoerd, uitzonderingen zoals bijvoorbeeld seizoenarbeid daargelaten.

Dit kan gebeuren door *akties voor volwaardige banen* opnieuw de *absolute voorrang* te geven met de volgende eisen:

- Behoud van alle arbeidsplaatsen, ook in 'bedreigde' sectoren.
- Uitbreiding van het aantal vaste en volle arbeidsplaatsen.

- Terugdraaien van de verslechteringen in het ontslagrecht van de laatste jaren en stopzetting van verdere aantasting van het ontslagrecht.
- Sociale uitkeringen op een menswaardig, waardevast nivo brengen en sollicitatieplicht afschaffen, zodat uitkeringsgerechtigden niet langer gedwongen worden flexibele contracten aan te nemen.
- Herverdeling van het bestaande werk op een rechtvaardige en aanvaardbare wijze. ATV in grote stappen, met 100 procent herbezetting door vaste en volle banen en met behoud van loon.
- Het bovenstaande eisenprogramma, gekoppeld aan een goede belangenbehartiging, zal ook 'flexibele' werknemers werkelijk aanspreken. (Laten we niet vergeten dat ze meestal gedwongen flexibel zijn.) Het zal de *werkkracht* van de vakbeweging op een *gezonde* manier verhogen.

De FNV mag de flexibilisering niet mee organiseren in pools en uitzendbureaus, ze goed praten of slechts de ergste vormen tegengaan.

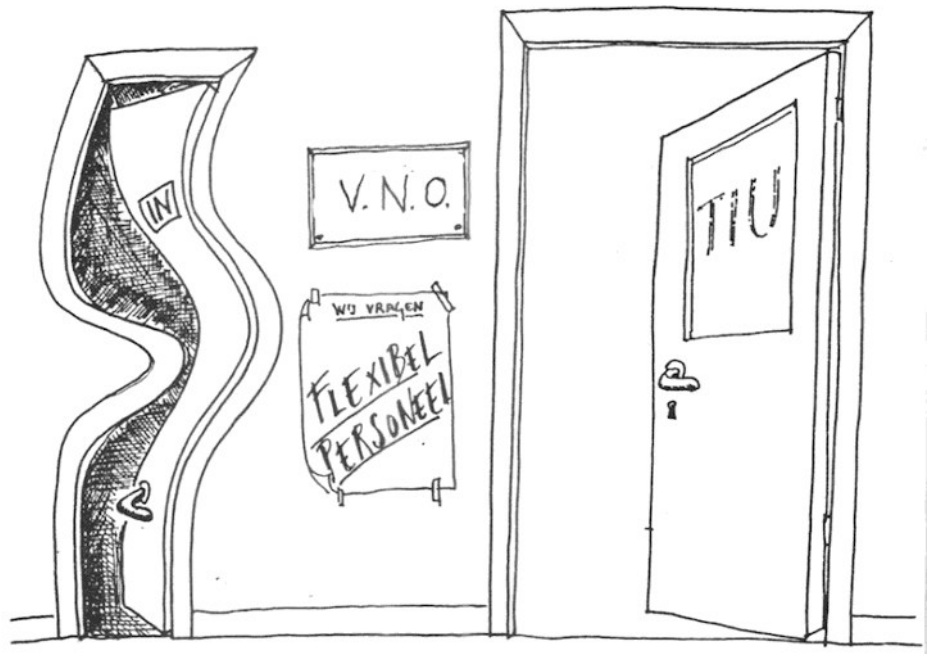
De FNV mag niet bepaalde vormen van flexibilisering aanvaarden als 'wisselgeld' om andere vormen tegen te gaan.

De FNV moet het *principe* zelf bestrijden en hierbij uitsluitend kijken naar wat 'aanvaardbaar' of 'realisties' is voor de *werknemers*.

Krachtige campagne

Het zal duidelijk zijn dat deze tekst verder moet en kan uitgewerkt worden. Onze afdeling wilde deel 3 van de tekst als motie laten aannemen door de najaarsvergadering van de FNV Zeeland op 29 november 1986. We hebben die motie ingetrokken toen op de vergadering zelf bleek hoeveel kaderleden nog gevoelig waren voor de bezwaren van een aantal bondsbestuurders, van met name Dienstenbond FNV en Bouw en Houtbond FNV, en toen bleek dat we op sommige vragen nog geen overtuigend antwoord konden geven.

We zullen dus nog betere argumenten moeten vinden tegen de groeiende bereidheid om 'bepaalde vormen van flexibilisering' te accepteren of zelfs goed te praten. We zullen strijdbare

antwoorden moeten vinden tegen de bewering dat de arbeiders zich flexibel en meedenkend moeten opstellen als een bedrijf in moeilijkheden zit. Maar we hebben het materiaal dat ons een gedetailleerd beeld moet verschaffen. Allerlei deskundigen zijn gehoord, nu is het tijd dat we het werk uitbreiden en het concreet maken door boven water te halen welke vormen de flexibilisering in Zeeuws Vlaanderen aanneemt. Het wordt vooral tijd de basis aan het woord te laten komen en vele actieve vakbondsmensen te stimuleren om duidelijke eisen en actieprogramma's op te stellen en om een krachtige campagne tegen flexibilisering te lanceren.

De afsluitende '4 november-tekst' eindigt met het volgende besluit:

Wat gaan we als FNV-afdeling doen?

- De voorliggende tekst en een uitgebreide versie (met voorbeelden en bronvermelding en met meer uitleg) in de publiciteit brengen.
- De flexibilisering in ons werkgebied registreren.
- Konkrete eisen bedenken tegen flexibilisering en voor vaste banen. Propaganda maken voor die eisen bij de werknemers die het betreft en bij hun FNV-bonden.

- Uitzendkrachten opsporen en vaste werknemers opzoeken. Bedrijfsleden- groepen, ondernemingsraden en bonds- afdelingen bij het bovenstaande betrekken.
- Bij dit alles samenwerking zoeken met andere FNV afdelingen.
- Alle bovenstaande activiteiten zullen worden uitgevoerd door een aparte werkgroep die de FNV afdeling zal oprichten en waarin geïnteresseerde leden van FNV-bonden uit alle zeeuwsvlaamse afdelingen kunnen meewerken.

Dirk Nimmegeers
(ABOP, FNV Afdeling Terneuzen)